

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן בית דין מעמידין להן אפוטרופוס ובוררים להן חלק יפה ... הגדילו אין יכולין למחות דאם כן מה כח בית דין יפה..... 1
- ב. שדר לה גיטא לדביתהו ... זיל השתא מיהא ותא למחר ... פתח ואמר ברוך הטוב והמטיב ... ולא בטל גיטא ... גלוי דעתא בגיטא לאו מלתא היא ... הא חזו ליה דקא רהיט בתרייהו..... 2
- ג. אי לא אתינא עד תלתין יומין ליהוי גיטא אתא ופסקיה מברא אמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי ... לא שמיה מתיא ... אי לא נסיבנא עד תלתין יומין ... אין אונס בגיטין..... 4
- ד. התקין ר"ג הזקן שיהא כותב איש פלוני וכל שום שיש לו אשה פלונית וכל שום שיש לה מפני תיקון העולם ... והוא דאתחזק בתרי שמי..... 6
- ה. ולו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל ... יצא למקום אחר ... הא דאתחזוק הא דלא אתחזוק..... 9
- ו. ההיא דהוו קרו לה מרים ופורתא שרה אמרי נהרדעי מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה..... 10
- ז. אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה..... 11
- ח. נמנעו מלהשביעה התקין ר"ג הזקן שתהא נודרת ליתומים כל מה שירצו..... 11
- ט. העדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם..... 12
- י. והלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם..... 13
- יא. הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה..... 13

דף לד.

א. יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן בית דין מעמידין להן אפוטרופוס ובוררים להן חלק יפה ... הגדילו אין יכולין למחות דאם כן מה כח בית דין יפה

כבר התבאר במסכת יבמות דף סז: וכתובות דף ק. שמי שהניח¹ יתומים מקצתן גדולים ומקצתן קטנים, ורצו הגדולים לחלוק בנכסי אביהם ליטול

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ רפט א

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

חלקם בידם לשמרם ולעבדם², בית דין מעמידין אפוטרופוס לקטנים וחולקין בשומת בית דין ובוררין לקטנים החלק היפה³, כלומר שיהיו נזהרים שלא יגרע חלקם דלאו בני מחילה נינהו, ויש אומרים שאחר שביררו החלקים היפים והעמידו אפוטרופוס לקטנים מכיון שא"א לצמצם שיהיו שוין ממש צריכין לחלוק בגורל, ואם הגדילו אינם יכולים למחות שהרי על פי בית דין חלקום.

במה דברים אמורים שלא טעו⁴, ואם טעו בית דין בשומא ופחתו שתות יכולים למחות, וחוזרים וחולקים חלוקה אחרת אחר שהגדילו. או אפילו קודם שהגדילו אם נתודע לב"ד שטעו בשתות שחוזרין⁵.

הניח בנים גדולים ואשתו מעוברת ובאו הגדולים לחלוק ביניהם ב"ד מעמידים אפוטרופוס כנזכר לעובר, ליטול חלקו עד שיוודע אם הוא זכר או נקיבה⁶.

לפיכך בת ישראל שנשאת להן והניחה מעוברת ומת ויש לה בנים אחרים אפילו אם העובר חלל, ויש לה עבדים בין עבדי מילוג בין עבדי צאן ברזל ב"ד יכולין להעמיד אפוטרופוס ולברור עבור העובר קרקע במקום העבדים, וליתן העבדים לבנים הנמצאים. ובכך לכו"ע אין חלק העובר פוסל⁷.

במה דברים אמורים שמעמידין אפוטרופוס לחלוק בנכסים שהיו מקצתן גדולים ומקצתן קטנים, שיכולין הגדולים לומר אנו רוצים לעבוד ולשמור חלקנו ואין אנו רוצים שיהיה אפוטרופוס ממונה על חלקנו עד שיגדילו הקטנים, אבל אם היו כולם קטנים אין חולקין להם עד שיגדלו אלא א"כ נראה לבית דין שיש להן תועלת בחלוקה.

**ב. שדר לה גיטא לדביתהו ... זיל השתא מיהא ותא למחר
... פתח ואמר ברוך הטוב והמטיב ... ולא בטל גיטא ...**

² שאין הגדולים רוצים לטרוח עבור הקטנים ולהיות השבחה לאמצע כנזכר שם בריש סימן רפ"ז, אלא יטרוחו וישבחו חלקן לעצמן. סמ"ע שם א

³ ור"ל שיראו שיהיו החלקים שוים לפחות ולא יתנו להקטנים הגרוע, ואף בחלוקת הגורל צריכין האפוטרופיסים] לראות שיהיו החלקים שוים ואח"כ מטילין גורל ביניהן, משום דאי אפשר לצמצם שיהיו שוים ממש. ונראה דכונת הרמב"ם [המובא בציונים אות א'] והמחבר ג"כ היא (כמ"ש) [במ"ש] ובורר להן חלק היפה, דר"ל שיהיה להן ג"כ חלק יפה, לאפוקי שיודחו מהגדולים לחלק הפחות. סמ"א שם ב

⁴ אף על גב דבעלמא שתות קנה ומחזיר אונאה כמ"ש הטור והמחבר בריש סימן רכ"ז [טור סעיף ג' ומחבר סעיף ב']^ג, ביתומים החמירו כמו שנתבאר לעיל דף צט. סמ"ע שם ג

⁵ אורחא דמילתא נקמ, דכל ששמו הב"ד בהכי לא נתודע הטעות, דמי יחקור אחר מעשה ב"ד, אבל כשיגדלו הם עצמן רגילין ליתן לב ומדקדקים בשלהם ועומדים על הטעות. סמ"ע שם ד

⁶ אבל לתאומים ל"ח ב"י סס"י זה בשם תשו' רשב"א. חי' רע"א שם

⁷ דרך אמונה שם לב ופשוט שכיון שאין לעובר חלק בהם א"כ עבדי מלוג אוכלים מחמתה כיון שיש לה זרע אחר ועבדי צאן ברזל אוכלים מחמת האחרים שנטלו לחלקם.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

גלוי דעתא בניטא לאו מלתא היא הא חזו ליה

דקא רהיט בתרייהו

כבר התבאר לעיל דף לב. מה שאמרנו שהבעל שביטל את הגט קודם שהגיע ליד האשה הגט⁸ מבוטל, זה אינו אלא כשבטלו בפירוש, אבל אם לא בטלו בפירוש אף ע"פ שגילה דעתו שחפץ בבטולו, כגון שאמר לו השליח עדיין לא נתתיו לה, ואמר הוא ברוך הטוב והמטיב, שמשמע מתוך לשונו זה שהוא חפץ במה שלא נתנו לה, וכן אם אמר לשליח החזר לי גט זה ואני נותן לך גט אחר, אינו אלא גילוי דעת ואינו בטל בכל כיוצא בזה.

ולא עוד אלא אפילו היה מחזר לרוץ אחר השליח לבטלו ולא הספיק להגיע אליו עד שהגיע לידה, או אם עשה שליח לבטל⁹ והשליח לא ביטל עד שבא לידה¹⁰, אינו בטל. אולם אם כתב כתב אחר השליח שלא ליתן הגט הרי זה ביטול שכתב כדיבור דמי.

השולח גט לאשתו ואמר לשליח אם תרצה האשה לבא אלי אקיימנה, ואם לא תרצה פטור אותה בגט זה, והלך הבעל מן העיר ההיא, ואחר כך באת האשה עם השליח לאותה העיר, יכול השליח ליתן לה הגט, דהא לא באתה האשה אל הבעל כי יצא מן העיר קודם בואם, ואפילו אם היה הבעל בעיר אם לא יוכל להתפייס עמה יכול השליח ליתן הגט, שמה שאמר תחלה אם תבא אלי אקיימנה אינו אלא דברים בעלמא¹¹, ואינו אלא כמו גילוי דעת שאינו כלום.

אולם זה אינו אלא שאחר שמינה אותו שליח לגמרי אמר לו אם תרצה האשה לבא אלי אקיימנה¹², אבל אם בשעת מינוי השליחות, או תוך כדי דיבור אמר כן הולך גט

⁸ שו"ע ונו"כ שם סב

⁹ ובמה שעשה שליח לבטל לא חשיב תיכף כביטול דמייירי שהוא לא רצה לעבור על תקנת ר"ג ואמר להשליח שהוא יבטל בפני השליח ראשון בלשון המועיל וע"כ צ"ל שגם גילוי דעת לא חשיב במה ששולח שליח לבטל דאלת"ה תקשי לרבא דס"ל גילוי דעתא בניטא מילתא הוא, ממתניתין דשלה אההמעם דגילוי דעת אינו חשוב רק כשיש גילוי דעת שמבטלו עכשיו, משא"כ בשולח שליח לבטל אדרבה יש גילוי דעת שאינו רוצה לעבור על תקנת ר"ג ואינו רוצה לבטל עכשיו. תורת גיטין שם נח

¹⁰ ב"ש שם צו

¹¹ שהרי לא הטיל תנאי במינוי השליחות שתתבטל אם תבא האשה אליו כן כתב בטור בשם הרא"ש. ט"ז שם מה

¹² דהמעם בזה כיון שהוא שליח גמור תחילה אלא שנאמר שאח"כ ביטלו בזה אמרינן דלא הוה ביטול אלא גילוי דעת וגילוי דעת בגט לאו כלום הוא לבטל המעשה שנעשה כבר. בט"ז שם. ועיין בתשו' מהרי"מ מבריסק ס"ם ל"ח שכתב דנראה דהט"ז אוזיל בזה בשיטת הב"ח ר"ס קל"ד דהא דג"ד בניטא לאו מלתא היא דוקא ג"ד דלאחר כתיבה ונתינה ליד שליח אבל ג"ד קודם כתיבה או קודם נתינה ליד שליח מלתא היא ע"ש. ולע"ד צ"ע דא"כ יקשה על הב"ש דלעיל סי' קל"ד סק"א מבואר שדעתו דלא כהב"ח בזה וכתב שם דכן משמע מכל הפוסקים וכאן העתיק דברי הט"ז בסתם. ועוד דא"כ למה דקדק הט"ז כאן וכתב אבל אם בעת שעשה אותו

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

זה לאשתי אם תאבה לבוא אלי אקיימנה וכו' בזה ודאי מועיל הגלוי דעת שלו, באיזה אופן נעשה שליח¹³. וכל שלא נתקיימו מחשבתו אינו שלוחו.

**ג. אי לא אתינא עד תלתין יומין ליהוי גיטא אתא ופסקיה
מברא אמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי ... לא שמיה
מתיא ... אי לא נסיבנא עד תלתין יומין ... אין אונס**

בגיטין

כבר התבאר במסכת כתובות דף ב: ג: ובמסכת נדרים דף כז: ולעיל דף ל. שהמגרש¹⁴ את אשתו על תנאי הרי זה כשאר כל מעשה שנעשה על תנאי, שאין המעשה מתקיים אלא אם כן יתקיים התנאי, ואם נתקיים התנאי הרי זו מגורשת ואם לא נתקיים התנאי הרי אין כאן גט כלל, וכשם שקיום הגט תלוי בתנאי שתולה באשה, כן הדין בתנאי שמתנה על עצמו שאם יתקיים התנאי יתקיים הגט ואם לאו לא יתקיים.

כיצד, אמר לה הרי זה גיטך אם לא אבא בתוך שלשים יום, או שאמר על מנת שלא אבא בתוך שלשים יום, אם בא בתוך שלשים יום נתבטל הגט, לא בא נתקיים הגט למפרע.

ועל אף שטענת אונס¹⁵ בכל התורה כולה היא טענה מועילה מ"מ גבי גט אמרו חז"ל שאין אונס בגיטין כלומר שלא תועיל טענת אונס לבטל הגט, והרי זה גט. משום תקנות צנועות¹⁶ ותקנת פרוצות¹⁷. לפיכך בהתנה כנוצר על פי שהיה בדרך לבא ונאנס ולא היה יכול לבא, כגון שחלה או שעכבו

לשליח אמר לו כו' ולא ביאר דה"ה אם אמר לו מקודם שעשה אותו לשליח. ולכן נראה דדין זה אין לו שייכות כלל לדברי הבי"ח הנ"ל. פ"ת שם סג ועיי"ש שביאר לחלק.

¹³ ואף דבגט בעינן תנאי כפול מ"מ בתנאי בשליחות לא בעינן תנאי כפול כמבואר בס"קמ"ד בב"ש ס"ק ח' עיין שם. תורת גיטין שם גט

¹⁴ שו"ע ונו"כ קמ"ד א

¹⁵ ב"ש שם א

¹⁶ תקנת צנועות שאם באמת התקיים התנאי שלא בא, היא תחשוש שאנוס היה וגיטה בטל, ותפחד להנשא ותשב ענונה. ומשום פרוצות משום שבמקרה שלא בא מחמת האונס ונעמידהו על דין תורה אם כן הגט בטל, והיא תאמר שלא היה אנוס ותלך ותנשא, ונמצא גט בטל ובניה ממזרים.

¹⁷ ואפילו אם יש רק תקנת אחת מהם כגון במוסרו ליד שליח ומתנה אם לא באתי תן גט זה לאשתי ונאנס דטעמא דצנועות ודאי שייך אבל טעם פרוצות י"ל דלא שייך דמה תאמר זמנין דשמעה וכו' דהא אין הגט בידה ומה"ת לחשוד השליח בהכי, בכל זאת אין אונס בגיטין. ב"מ שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

נהר ולא בא עד לאחר שלשים יום, הרי זה גט, ואין שומעין לטענת אונס שלו אפילו עומד וצוח ראו שאני אנוס, בכל זאת הרי זה גט.

ואל תתמה לומר כיון שהגט בטל מן התורה בכח טענת האונס, היאך יתירו חכמים אשת איש, לעלמא משום תקנת נשים פרוצות או צנועות. יש כח ביד חכמים לעקור הקידושין, דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש¹⁸, וכאן הפקיעו חכמים את קידושיו, כשיבא גט כזה אחרי כן¹⁹, כיון שלא התנה בפירוש לומר חוץ מאם יקראנו אונס.

אולם דין זה שאין אונס בגיטין אינו אלא באונסים כמו אלו כגון חולי ועכבו נהר²⁰ וכדומה שהם קצת שכיחים, שהיה לו להעלות על דעתו ולהכניסם לתוך התנאי ולהתנות, וכיון שלא התנה אין טענתו אונס אני, טענה, אבל אונס שאינו שכיח כלל, בין אונס בידי אדם בין אונס שבידי שמים²¹, כגון אכלו ארי או הכישו נחש או נפל הבית עליו, הרי זה לא העלה על דעתו להתנות עליו, ומבטל הגט. ואם מת היא זקוקה ליבם.

ואפילו אם התנה בפירוש ואמר אפילו אם יהיה אונס יהיה זה גט. אם אירע אונס שאינו שכיח כלל כנ"ל אינו גט כיון שלא העלה על דעתו בעת תנאו אונס כזה²².

ואם נלקח בשבי הרי זה אונס שכיח קצת, ואינו מבטל את הגט²³. וי"א²⁴ שדינו כאונס שכיח ואינו מבטל הגט.

¹⁸ בב"ש כתב רק הטעם שאפקיענהו ולא כתב מכח זה שלא התנה ועיין בס' פני יהושע למס' כתובות סי' ג' שכ' דקשה על זה דא"כ ישתנה הדין במי שכנס את יבמתו וגירשה בענין זה דאם לא באתי ואירעו אונס או שביטל הגט שלא בפני השליח דהכא לא שייך האי טעמא דשוויא לבעילתו בעילת זנות דסוף סוף ביאת זנות נמי קונה ביבמה ודוחק לומר דא"נ דבכונס יבמתו לא שייכי הני דיני וליכא למימר דבכונס יבמתו וגירשה כה"ג אפקיענהו רבנן נמי לקידושי קמאי של אחיו המת ושוויא בעילת זנות וממילא נפקע זיקת היבם והוי בעילת היבם נמי ב"ז דזה אינו דלא שייך לומר אפקיענהו לקידושין אלא במי שעשה שלא כהוגן ועוד דאין שום סברא לומר דאפקיענהו לקידושי קמא דהא נפיק חורבא מיניה בדאיכא צרה וניסת לשוק ע"י יבום דהך. עוד הקשה שם על ענין זה דאפקיענהו לקדושין דא"כ לפ"ז תופסין לו קדושין באחותה ומצאתי בחידושי הרא"ה ז"ל דא"נ תופסין מדאורי"י ויש לתמוה שלא נזכר זה בפוסקים

¹⁹ בפני"י שם כתב גדר בזה דעיקר תקנת חכמים הי' בכל מגרשי הי' בכל מגרשי שיוגרש אדעתא דרבנן וזולתם לא יועיל לו טענת אונס ואדעתא דהכי מגרשי ובוה אין צורך לאפקועי קדושין אלא שאם יערער עדיין ויאמר שלא גירש אדעתא דרבנן וירצה לבטל הגט מחמת אונס בזה הפקיעו הקדושין ושוויא בעילתו בעיל זנות כיון שעבר על תקנת חכמים ולא גירש על דעתם ומאחר שתיקנו כן מסתמא לא יערער עוד ויעשה בעילתו בעילת זנות ולא חיישינן להכי ואף אם ערער לא משנחינן ב"י ואין ערעורו כלום ע"ש היטב

²⁰ ועיין ט"ז ד שדוקא ברגיל קצת שהנהר מעכב כגון שקורה לעתים נדירות שעולה על גדותיו אך אם אינו שכיח כלל נחשב אונס גמור כדמוכח בהו"מ סי' רכה

²¹ ב"ש שפ ב

²² ט"ז שם ד

²³ רמ"א שם

²⁴ ט"ז שם ה והקשה שדברי הרמ"א סותרים את דברי עצמו בח"מ סי' קע"ו סעיף מ"ח בהג"ה מי שנתפס בדרך אונס דלא שכיח. אולם עיין בח"מ שם שכתב שאע"ג שנחשב לא שכיח לדיני ממונות בגיטין אפילו אונס כזה אינו מבטל את הגט אלא רק אונס שדומה לאכלו ארי או נפל עליו הבית. וכן משמע מהב"ש ש"ס ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אולם אם התנה את קיום הגט בכך שתעשה אשתו משהו, לא יועיל טענת אונס אפילו שאינו שכיח שמחמתו לא עשתה כך וכך, שהרי הוא לא התרצה לתת את הגט, אלא אם יתקיים רצונו²⁵.

אם היא התנתה את קבלת הגט בכך שבעלה יעשה דבר מה כגון שיבא בתוך כך וכך ימים, ולא קיים התנאי וטוען שהגט קיים כיון שנאנס אפילו אונס שאינו שכיח, י"א²⁶ שבזמן הזה אינו טענה כיון שמשום חרם דרבינו גרשום אינו יכול לגרשה בעל כרחא והגט בטל, וי"א²⁷ שכיון שאם גרשה בכל כרחא בדיעבד הרי זה גירושין אם כן אין טענת אונס מבטלת הגט.

אולם אם פירש בשעת הגירושין תנאי שהוא לטובתה כגון שהיא לא רצתה להתגרש, עד שפי' בשעת גירושין תנאי שיתן לה מאה זוז, ואמר ה"ז גיטך אם אתן לך ק' זוז ואם לא אתן לא יהיה גט²⁸. ונאנס אח"כ בקיום התנאי, ולא נתן. לא מהני טענות אונס שתתגרש בנתינה זו²⁹.

אם אמר, הרי זה גיטך ע"מ שאם לא אפיים אותך ותתרצי לחזור אלי בתוך ל' יום יהא גט. ופייסה ולא נתרצית, הרי זה גט. אף על פי שהוא אנוס מבחינתו שהרי פייסה בהרבה פיוסין ולא נתרצית, ואפשר שתתרצה אם היה לו ממון הרבה, והוא אנוס שאין לו, בכל זאת הרי זה בכלל אין אונס בגט.

דף לד:

**ד. התקין ר"ג הזקן שיהא כותב איש פלוני וכל שום שיש לו
אשה פלונית וכל שום שיש לה מפני תיקון העולם ...
והוא דאתחזק בתרי שמי**

²⁵ ב"ש שם א

²⁶ ב"ש שם

²⁷ תורת גיטין שם

²⁸ ומחמת שלא רצה לעבור על תקנת ר"ג התנה כן.

²⁹ אך קודם תקנת ר"ג היה הבעל יכול לומר הא גיטך בלא תנאי כשהגט עדיין בעין בידה דלא גרע מנתן לה הגט לפקדון שיכול לומר לה הא גיטך בלא תנאי כשהגט עדיין בעין בידה, וכשעובר על תנאי הגט פקדון בידה. משא"כ אחר תקנת ר"ג אסור לומר לה בע"כ הא גיטך ואם יבוא לסמוך על נתינה הראשונה אינו גט כיון

שנתבטל התנאי אף שנתבטל מחמת אונס. שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אף על פי שאם³⁰ כתב הגט סתם, שלא הזכיר בו לא שמו ולא שמה, אלא כתב לה – הרי את מגורשת ממני ומותרת לכל אדם – והיה נותנו לה בפני עידי מסירה, היתה מגורשת מן התורה לפי דעת קצת פוסקים³¹, שהרי העדים רואים שזה הפלוני הוא המגרש את אשתו פלונית,

מ"מ תקנו חז"ל לכתוב תוך הגט שם האיש ושם האשה³², כדי שיהא מבורר מתוך הגט ממש מי הוא המגרש והמגורשת. ואם לא כתב השמות הגט פסול אפילו נשאת, והבנים ממזרים אף על גב שהוא מדרבנן³³.

שינה שמו או שמה כגון ששמו אברהם, וכתב יצחק ואפילו כתב אברהם, או אברהם שכתב אברהם, וכן באשה ששמה נפאטא וכתב תפאטא וכן כל כיוצא בזה אף על פי שכתב וכל שם שיש לו ולה, אפ"ה פסול הגט מן התורה וכן הוא דעת כל הפוסקים ואפילו נמסר בעדי מסירה³⁴. ואפילו שינה שם אביו או שם אביה ג"כ הגט פסול³⁵.

³⁰ שו"ע ונו"כ שם קבט א

³¹ כתב מרן הב"י ז"ל: זה פשוט בניטין בכמה דוכתי דשמו ושמה הוי מתורף הגט עכ"ל. לכאורה משמע דכונתו לוי דכיון דהם תורף הגט אם לא כתב בנט שמו ושמה הגט בטל מן התורה אליב"ד כ"ע. והא ליתא דדבר זה אינו פשוט כ"כ דהא באמצע ס"י זה מייתי שם מרן דנחלקו רבוות' אם לא כתב שמו ושמה בנט, הג"א פ"ב בשם א"י כתב דהגט פסול והבנים ממזרים. וכן משמע מדברי התוספות פרק ב' דגיטין אבל המרדכי ריש פרק כל הגט כתב בשם ראבי"ה ז"ל דהגט כשר והביא ראיות לדבריו ועיין ס"י קב"ח ס"ק י' בנט פשוט ב' פנים בדברי התוס'. ושם דנראה דדעת הרמב"ם הוי כדעת ראבי"ה דהא חזינן דלא מנה בפ"א בכלל הדברים שהם מן התורה שמו ושמה. וכ"כ הל"מ פ"א מגירושין מהדורא ב'. אבל הר"ן פרק ב' דגיטין ופ"ק דקדושין וה"ה בשם הרשב"א פ"ג ס"ל דהגט בטל מן התורה. והעלה שם לענין הלכה דאם לא כתב בנט שמו ושמה הויא ס' מגורשת יע"ש ועיין מ"ש הלבוש כאן ס"א) אלא יר' דמ"ש מרן דזה פשוט דשמו כו' היינו לוי דזה פשוט דאליבא דכ"ע צריכין לכתוב שמו ושמה כיון דהם תורף הגט אלא דלדעת קצת שמו ושמה הוי מן התורה ולדעת קצת הוי מדרבנן. גט פשוט ס"ק א אולם עיין בערוך השולחן שם סעיף א' וזוהו מן התורה ואם לא כתבו שמו ושמה הגט בטל מן התורה אף שמסר לה בפני עידי מסירה דהא ספר כריתות כתיב סיפור דברים של כריתות ואי אפשר לספירת דברים של כריתות אא"כ כתוב בו שמו ושמה [רמב"ן ור"ן גיטין כ' א] ונכלל זה בלשון הרמב"ם ריש הלכות גירושין בעשרה דברים שהן עיקר הגט כמה שכתב ולא יגרש אלא בכתב כלומר שיכתוב שמותיהם בכתב ולא הוצרך לבאר זה מפני גודל פשיטתו [ומיושב דקדוק הג"פ] וכן דעת כל רבותינו וכ"כ רבינו הב"י בסעי' י"א דאם לא כתב שם האיש והאשה בנט פסול והבנים ממזרים עכ"ל וכן הסכימו רוב גדולי אחרונים [הגר"א סק"ט והב"מ והת"ג ס"ק ט"ו]

³² ועיין ערוך השולחן שם ד ה א' מעכב שם אבי האשה והבעל.

³³ שהרי מן התורה אין צריך לכתוב השמות, אף על פי כן אלמנה רבנן לתקנה זו שהוא עיקר בירור הגט, שיהא הולד ממזר מדבריהם אם לא כתבו או שינה שמם. לבוש שם

³⁴ ב"ש סק"ה ערוך השולחן שם סעיף ז

³⁵ ואף על גב דאם לא כתב כלל שם האב כשר א"א להכשיר בזה דכיון דשמו הוא יוסף בן שמעון וכתב בן שמואל הרי איש אחר הוא המגרש ועוד דמה שצריך על פי הדין לכתבו אף שאינו מעכב בדיעבד אם לא כתבו מכל מקום כיון שצריך לכתוב וודאי השינוי פסול בו כמו בשינוי מקום דירה וכל זה בשלא הוחזק א"ע בשינוי שם זה אבל אם מכבר החזיק א"ע בכאן בשינוי שמו ושמה או שם האבות יש בזה דינים אחרים ויתבאר לפנינו, ערוך השולחן שם ח

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ואם יש לאחד מהם ב' שמות כותבין שם שהוא עיקר שהם רגילין בו וידועין בו ביותר, וכותבין³⁶ איש פלוני וכל שום וחניכה (כלומר שם כינוי או שם אחר) שיש לו, גירש אשתו פלונית וכל שום וחניכה שיש לה. ואם לא כתב וכל שום וחניכה וכו' אלא כתב הב' שמות בפירוש הרי זה כשר, ואנו עושין בן לכתחלה כמו שיתבאר בסמוך בעזה"י.

והרבה פרטי דינים יש במי שיש לו שני שמות³⁷, וישנם בזה כמה אופנים:

האחד: שקורין לו שני שמות מתולדתו.

והשני: ששם אחד הוא אלא ששם זה יש לו כינוי כמורגל אצלנו שמי שקורין אותו ליב שם הקדש שלו יהודה או אריה ומי שקורין אותו וואלף שם הקדש שלו זאב או בנימין, וכיוצא באלו.

והשלישי: שמתולדתו נתנו לו שם אחד אך שהיה חולה והוסיפו לו עוד שם כנהוג אצלנו.

והרביעי: שמקצת בני אדם קורין לו שם זה ומקצת קורין לו שם אחר.

והחמישי: שבמקום זה קורין לו כך ובעיר אחרת קורין לו שם אחר והגט הולך מכאן להעיר האחרת ויש כאן שם של מקום הכתיבה ושם של מקום הנתינה.

בני אדם שיש להם חניכה ידוע וניכר בכל מקום והכל קורין אותו כן, כגון אלו שיש להם שמות בלע"ז או כנויין, אלא כשחותם עצמו בשטר או כשקורין אותו לספר תורה קורין אותו בשם המובהק שלו, אז סגי בדיעבד החניכה לחוד מפני שהוא ידוע בו וניכר לכל.

ולכתחלה כותבין באלו, פלוני המכונה פלוני ואין כותבין דמתקרי. ואם החליף וכתב שם החניכה ראשון ושם המובהק אחריו כשר.

³⁶ כלומר שזהו תקנת ר"ג שאם אח"כ יתוודע שיש לו או לה עוד איזה שם יהיה נכלל בוכל שום ולא חששו להיפך שמא אין לו עוד שם והרואה נכתב וכל שום יאמר שאין זה המגרש דכיון דהיא נוסחא של כל הגיטין לא ידא עירעור בזה ועוד דע"פ רוב באשכנז קורין האומות ליהודים בחניכא הקרוב ללשון עברי ואין ראוי לכתוב על אותה חניכא דמתקרי לכך נהגו לכתוב וכל שום וחניכא שכולל הכל [רא"ש] ערוה"ש שם יד ועיי"ש מש"כ בדעת ר"ת

³⁷ וכלל גדול צריך לדעת ששני שמות המבואר בגמ' ובראשונים הם של הרביעי והחמישי דידוע שבימי חז"ל והראשונים לא קראו לאדם שני שמות כלל כאשר עינינו רואות בש"ס בבלי וירושלמי ומדרשים שאין לך תנא או אמורא שהיה לו שני שמות וזה שמצינו אבא שאול אינו אלא שם אחד שאול ואבא הוא שם התואר כמו רב רבי וגם בראשונים לא נמצא [זולת בתוס' כתובות צ"ח: ד"ה אמר] וגם כינויים לא היה בימיהם וגם שינוי שם של חולי היה שינוי שם ממש שהחליפו שם הישן לשם חדש ולא כנהוג אצלנו שמוסיפין שם והרי בתורה ראינו ג"כ שינוי שמות ולא הוספת שם כמו שרי לשרה אברם לאברהם הושע ליהושע ויעקב אבינו כשא"ל הקדוש ברוך הוא לא יעקב יאמר וגו' כי אם ישראל לא מצינו בכל התנ"ך שקראו בשני שמות אלא או יעקב או ישראל וזה שלא עקר לגמרי שם יעקב מפני שכך רצה הקדוש ברוך הוא כמו שדרשו חז"ל. ערוך השולחן שם יב

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אלא שבזה יש חילוק, שאם כתב שם המובהק ראשון כותב אחר כך על שם החניכה המכונה פלוני כגון יוד"א המכונה ליב, ששם החניכה נקרא בלשון הקדש כינוי, אבל כשכותב החניכה קודם צריך לכתוב דמתקרי פלוני ליב דמתקרי יהודה, דכל שם מובהק שקורין אותו כן לתורה שייך לכתוב עליו דמתקרי.

והוא הדין שני שמות ששניהם נקראים מובהקין אלא שהאחד עיקר והשני טפל, כותבין על שניהם דמתקרי ראובן דמתקרי שמעון או שמעון דמתקרי ראובן.

ואם לא כתב המכונה או דמתקרי אלא כתב יהודה ליב או ראובן שמעון, יש מי שאומר שהוא פסול דמשמע ששנים הם המגרשים, אבל אם נקרא בשני השמות ביחד או שעולה כך לספר תורה כשר.

מי שנקרא בפי ישראל בשם אחד ובפי גוים בשם אחר, כותבין בתחלה שם ישראל ועל שם הגוי כותבין דמתקרי, אבל אם עניינם כמעט אחד אין כותבין רק שם ישראל לבדו.

ה. ולו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל ... יצא למקום

אחר ... הא דאתחזוק הא דלא אתחזוק

כל מה שנאמר בחילוקים שיש בין שם העיקר ושם הטפל אינו אלא שיש לו השני שמות במקום אחד ומגרש במקום הכתיבה. אבל מי שעומד במקום זה ומגרש במקום אחר, ויש לו שני שמות בשני המקומות, כששולח גט לאשתו העומדת במקום אחר וידוע בכאן שבמקום נתינת הגט יש לו שם אחר, צריך לכתוב בהגט שם מקום הנתינה ועל מקום הכתיבה יכתוב דמתקרי או וכל שום שהעיקר הוא מקום הנתינה.

וזהו כשידוע שיש לו במקום הנתינה שם אחר אבל אם אינו ידוע במקום הכתיבה שיש לו שם אחר במקום הנתינה, וכתבו השם שבמקום הכתיבה ושולח לה הגט וקבלתו אף שאח"כ נתודע שיש לו שם אחר במקום הנתינה הגט כשר.

ואם לא כתבו שם מקום הכתיבה רק שם מקום הנתינה יש מי שאומר³⁸ דג"כ פסול.

זה שצריך לכתוב שני השמות ומעכב בדיעבד זהו כשבני מקום האחד, אין מכירים כלל בהשם של המקום השני, אבל אם במקום אחד מהם יודעים שיש לו עוד שם של

³⁸ ב"ש סק"ו

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

המקום השני כשר בדיעבד אם כתבו רק זה השם של המקום השני הידוע גם להמקום האחר, ולכתחלה וודאי דצריך לפרט כל השמות.

והדבר פשוט שכל זה אינו אלא בשמות מקום כתיבה ונתינה אבל כשהכתיבה והנתינה הוא במקום אחד או שהשם שוה בשני המקומות אף על פי שבמקום אחר יש לו עוד שם לא חיישינן ליה אמנם לכתחלה וודאי נכון לכתוב כל השמות.

וי"א שאין חילוק בין שידעו במקום הכתיבה שיש לו שם אחר במקום הנתינה ובין שלא ידעו שאם אפילו לא ידעו אם נתגלה אח"כ שבמקום הנתינה יש לו שם אחר ואין מכירין בהשם של מקום הכתיבה הגט פסול³⁹. ולדינא וודאי דאין לעבור על דעת רבותינו אלה

ורבותינו בעלי הש"ע בסעי' ד' כתבו דין זה דשם הנתינה עיקר כדעת רוב הפוסקים וכן כתבו בסעי' י"ב דלכתחלה יכתבו כל השמות שיש לו גם שלא במקום הכתיבה והנתינה או יכתוב השם שיש לו שם ויכלול בו כל שום שארי השמות ואם לא כתב רק השם שיש לו שם במקום שעומדים שניהם בלבד ולא כתב וכל שום ג"כ כשר אף על פי שידעו שיש לו עוד שם באיזה מקום⁴⁰.

אבל אם כתב השם של מקום האחר ועל שם מקום הכתיבה והנתינה וכל שום הגט בטל מן התורה⁴¹.

ו. ההיא דהווי קרו לה מרים ופורתא שרה אמרי נהרדעי

מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה

אם כתב השם שאין ידועין בו ביותר וכתב וכל שום והניכה בו, הרי זה פסול שעשה את שם העיקר טפל והטפל עיקר, והוי כמו שינה שמו ושמה, אבל אם כתב שניהם אלא שכתב שם הטפל ראשון ושם העיקר אחרון, לית לן בה.

ואם כתב שם העיקר לברו ולא כתב וכל שום והניכה כשר, שאין להקפיד כל כך על הכינויים.

³⁹ וזה שאמרו חז"ל דבלא איתחזק לא חיישינן לה ה"פ דדווקא כשהחזק בשם אחר במקום הנתינה אבל אם לא החזק במקום הנתינה בשם אחר אלא ששוה שמו לשם של מקום הכתיבה או שיודעים שבמקום הכתיבה קוראים אותו כן אף על פי שאח"כ נתגלה שבאיזה מקום היה לו שם אחר ואין יודעים כלל מהשם הזה לא חיישינן לה כיון שאינו לא מקום כתיבה ולא מקום נתינה וזהו דעת ס' התרומה והסמ"ג וראב"י והמרדכי

⁴⁰ ב"ש סקב"ב

⁴¹ שם סקב"ג

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ואנו אין אנו נוהגין לכתוב אפילו לכתחלה וכל שום וחניכה, אלא אם יש לו שני שמות שהמה בכתובין כותבין פלוני דמתקרי פלוני, ואין לשנות. ואפילו נכתב הגט וכתב בו וכל שום וחניכה, אין לגרש בו עד שיכתוב שני השמות.

ואם כתב שם המפל לבדו בלא שום וחניכה יש פוסלין ויש מכשירין, דעדיף הוא כשכתבו לבדו מכשכתבו וכתב עמו וכל שום וחניכה, או לדידן דמתקרי פלוני על שם העיקר⁴².

מיהו יש להחמיר אפילו בדיעבד לחזור ולכתוב שניהם או שם העיקר וכל שום וחניכה כו' ולדידן דמתקרי כו'.

במה דברים אמורים בשני שמות שהאחד עיקר והשני טפל, כגון שרובא דעלמא קורין אותו ראובן ומיעוטה קורין אותו שמעון, אבל בני אדם שיש להם חניכה ידוע וניכר בכל מקום והכל קורין אותו כן, כגון אלו שיש להם שמות בלע"ז או כנויין, אלא כשחותם עצמו בשטר או כשקורין אותו לספר תורה קורין אותו בשם המובהק שלו, כבר התבאר דסגי בדיעבד החניכה לחוד מפני שהוא ידוע בו וניכר לכל.

מי שנקרא בפי ישראל בשם אחד ובפי גוים בשם אחר, כותבין בתחלה שם ישראל ועל שם הגוי כותבין דמתקרי, אבל אם עניינם כמעט אחד אין כותבין רק שם ישראל לבדו. שינה שמו או שמה או שם עירו או שם עירה, אף על גב שכתב וגם כל שום וחניכה כו' אינו גט, כיון ששינה השם יאמרו אחר הוא המגרש או המגורשת.

ז. אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה

כבר התבאר במסכת כתובות דף פז. שאשה⁴³ הנפרעת עיקר כתובתה ותוספת מנכסי היתומים שנפלו להם בירושה, אינה גובה אלא בשבועה⁴⁴.

ח. נמנעו מלהשביעה התקין ר"ג הזקן שתהא נודרת ליתומים

כל מה שירצו

⁴² ששם עושה שם העיקר טפל ושם המפל עיקר, אבל כשכתבו לבדו בלא שום וחניכה לא גרע מאילו כתב שם הכינוי לבדו שיתבאר בסמוך שהוא כשר. לבוש שם

⁴³ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צו א

⁴⁴ אף על גב דקו"ל חזקה אין אדם פורע תוך זמנו מ"מ אשה דאית לה כתובה מתקנת חז"ל חיישינן מפי שמא התפיש לה צררי כ"כ תוספ' פ' השולח וריש ב"ב והרא"ש שם וא"ל א"כ למה תגבה בשבוע' מ"ש ממוזן בנותיו דאית להו מתקנת חז"ל ואין טורפין מן הלקוחות אפי' בשבועה והתם ג"כ החשש משום צררי תירצו תוס' משום בבנותיו יש חשש יותר משום דניחא ליה בהרווחה דידהו יותר. ב"ש שם א

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

להלן דף לה. יתבאר בעזרה"ת שבזמן התנאים⁴⁵ והאמוראים היו נמנעין מלהשביע את האלמנה בבית דין, משום מעשה שהיה והיו משביעין אותה חוץ לבית דין להקל עונשה שהיא אינה חמורה כל כך שאינה בשם ולא בנקיטת חפץ אלא בקללת ארור.

ותקנו עוד שאם לא רצו היתומים להשביעה חוץ לבית דין מפני שנראה להם ששבועה זו קל בעיניה, ורוצים להדירה שהוא חמור בעיניהם שתהא נודרת להם על כל מה שירצו, הרשות בידם ומדירין אותה אפילו בב"ד ואחר כך נוטלת כתובתה, ויכולין להדירה בכל מה שיבחרו לה היתומים שהוא דבר קשה להדירה עליו, כגון בדבר שיש בו עינוי נפש ותהיה באיסור כל ימיה, כגון שתאמר יאסר עלי דבר זה אם נהנית שום דבר מכתובתי אם לא כך וכך כו'. ולהלן שם יתבאר שהוא שיהא דבר שיש בו עינוי נפש.

ט. העדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם

כבר התבאר לעיל דף ד. שמדכתיב⁴⁶ בפרשת גירושין (דברים כד פסוק א) וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו פִּי מְצָא בָּהּ עֲרוֹת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָתָהּ, וילפינן דבר דבר מעדים, דכתיב (שם יט פסוק טו) עַל פִּי שְׁנַי עֵדִים אֵו עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר, שצריך להיות ג"כ נתינת הגט ע"י שני עדים.

אלא שנחלקו בה רז"ל אם צריכים להיות העדים התומים דוקא על הגט, ש – וְכָתַב מִתִּיחַס לְשֵׁנֵיהֶם כְּתִיבַת הַגֵּט וְחִתִּימַת יְדֵי הָעֵדִים, כלומר עדי חתימה כרתי או שאינו מתייחס לחתימת העדים אלא מספיק אף כשיכתב הגט בלא חתימת עדים וימסרנו בפני שני עדים, עדי מסירה כרתי, ולהלכה מספיק שיכתבנו וימסור אותו בפני שני עדים אף על פי שאינן התומים בתוכו⁴⁷, וכל שכן כשהעדים התומים בו שהוא כשר כשימסרנו ג"כ בפני שני עדים, לפיכך צריך לפחות שיהיו שם שני עדים כשרים בשעת מסירת הגט.

מסרו לה שלא בעדים או אפילו בעד אחד או שנמסר בפני שנים ונמצאו שהם פסולים לעדות, אינו גט שהרי לא נמסר בעדים, וגם אין עדים התומים

⁴⁵ לבוש צו יט

⁴⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קלג א

⁴⁷ ובלבד שיהיו שני העדים שימסור אותו בפניהם יחד במעמד אחד כשימסור אותו לה, ולא שימסרנו לה בפני זה ואח"כ בפני זה שאז הוי עדות כל אחד חצי דבר העדות ואנן עדות שלם בעינן.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

בו. אבל אם העדים חתומים בו על אף שלא מסרו בפני עדים אלא בינו לבינה י"א⁴⁸ שהרי זה כשר. וי"א⁴⁹ שאם נודע שניתן לה בלא עדי מסירה, אף על פי שעדים חתומים בו, פסול. ומיהו כשרואין אותו חתום, תולין שבודאי נמסר בעדי מסירה.

ומכל מקום לכו"ע יותר טוב להחתים בו שני עדים⁵⁰, שאם יבא ויערער תקיים את חתימתו והוא כשר, שאנו אומרים כיון שהוא בידה כתוב וחתום בעדים ודאי נתנו לה כראוי וכדת, שאם לא כן לא היה טורח להחתים עליו העדים אם לא היה נתנו לה מיד. וטוב הוא שיהיה עידי החתימה גם הם עידי המסירה כדי שיהיה עדותן עדות שלימה דבר שלם גמור ולא חצי דבר.

י. והלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם

כשראה⁵¹ הלל הזקן שנמנעו מלהלוות זה את זה ועוברין על הכתוב בתורה השמר לך פן יהיה דבר וגו' התקין פרוזבול כדי שלא ישמט החוב עד שילוו זה את זה. ולהלן דף לו: לו. יבוארו פרטי דין זה בעזה"ת.

יא. הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה

⁴⁸ שיטת האלפסי (גיטין מז, ב מדהרי"ף שם) וכפי מה שכתב הר"ן [שם ד"ה והיינו] בכוננתו דגם עדי חתימה מהני מצד דהוי גם כן כמו עדי מסירה כיון דיוצא מתחת ידה עיין שם, אם כן לפי זה בוודאי בשטרות אף לשיטת המחבר דפסק הלכה כרבי אלעזר בשטרות דמכל מקום מהני עדי חתימה גם כן. ולדינא כיון דהמחבר הביא דעה ראשונה בסתם דעדי חתימה סגי אף בלא עדי מסירה אף אליבא דרבי אלעזר, ודעה שנייה הובא שם בשם יש אומרים, על כן וודאי לדינא העיקר כהסוברים דעדי חתימה סגי אף בגיטין וכל שכך בשטרות אליבא דר"א ולכן לא אישתמיט שום פוסק לומר דצריכים עדי מסירה גם כן ולעשות מזה ספיקא דדינא, ולכן ברור ופשוט דבעדי חתימה אין צריך עדי מסירה כלל. ועיין בש"ך (סי' מ"ב ס"ק ב') שהביא דברי התוס' דגיטין (דף ד' ע"א ודף י' ע"ב) ועיין נחל יצחק חושן משפט סימן נא סעיף ז אות ב

⁴⁹ הרא"ש [שם פ"ט סי' ז] אם כן יש לומר דהוא הדין בשטרות לא מהני עדי חתימה בלא עדי מסירה. והנה הרא"ש בגיטין (פ"ט סי' ז) כתב בזה"ל וכן הילכתא בין בשטרי מכר ומתנה ובין בשטרי הלוואות בעינן עדי מסירה, והקרוב נתנאל שם (ס"ק מ"ג [לפנינו: אות ש]) כתב להוכיח דבשטרות לא בעינן עדי מסירה אם היה עדי חתימה וכמו שכתבו התוס' (לעיל דף ד' ע"א ד"ה דקיימא לן הלכה כרבי אלעזר בגיטין כו' בסוף הדיבור) דלענין ממון דמהני הודאת בעל דין סגי בעדי חתימה כו', וגם לא הזכיר בשום פוסק בשם הרא"ש דבעינן עדי מסירה וטעות סופר הוא ברא"ש וצ"ל ובין בשטרי הלוואות מהני עדי מסירה דלא כתפארת שמואל ע"כ לשונו, וכן כתב התפארת שמואל שם (ס"ק ח' [לפנינו: אות ג]) לדינא דבשטרות סגי בעדי חתימה לבד. אך בהרא"ש ב"ב (פ"י סי' ז) כתב שם דלרבי אלעזר שטר הבא לפנינו ועדים חתומים בו אף על פי שאין אנו יודעין שנמסר בפניהם אלא שאנו תולין כיון ששניהם חתומין עליו גם נמסר בפניהם עכ"ל הרא"ש, הרי דחזינן דסבירא ליה להרא"ש דלרבי אלעזר גם בשטרות אם לא היה רק עדי חתימה דלא מהני אם ידוע דלא היה עדי מסירה שם, הרי הוא דלא כהקרוב נתנאל והתפארת שמואל בשיטת הרא"ש.

⁵⁰ שאם לא יחתים בו עדים וימסרנו בפני עדים, יש לחוש שמא ימותו עידי המסירה או ילכו להם למדינת הים ואחר כך יבא הבעל ויערער לומר לא נתתיו לה ויקלקלה, מה שאין יכול לעשות כן כשהם חתומים בתוכו.

⁵¹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה טז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כבר התבאר במסכת כתובות שם שהבא⁵² ליפרע חוב מנכסי יתומים אפילו גדולים⁵³ שנפלו להם בירושה, במקום בו יכול להפרע, צריך לישבע⁵⁴ שלא פרעוהו⁵⁵.

⁵² שו"ע ונו"כ חו"מ קח ג, יז

⁵³ בני דרכים אלו אם מת הלוח בתוך זמנו או שהודה בשעת מיתה או שמת בשמתא, שם גובין מהן אף בלא שבועה. סמ"ע נב

⁵⁴ והסמ"ע (סקמ"ו) נתן טעם דהואיל ואילו היה חי והיה טוען השבע לי היה צריך שבועה א"כ במותו טענינן כן ליורשים. אך בתוס' שבועות דף מ"א (ע"א) ד"ה וכי מה וכו' משמע דלא משום זה דהא בנאמנות סתם מ"מ צריך לישבע, אלא דתקנה בפני עצמה היא. אורים שם יא

⁵⁵ אף שמצא הבעל חוב ביד הלוח אחר מיתתו אותן מטלמלין שנתן ללוח, מ"מ אינו גובה בלא שבועה, כ"כ הראב"ד ור' יונה. סמ"ע שם טו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>